

Arqueologia de les Societats Complexes

Codi: 100728

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500241 Arqueologia	OT	3	0
2500241 Arqueologia	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Pedro Vicente Castro Martínez

Correu electrònic: Pedro.Castro@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Sense requisits previs.

Objectius

1. Definir la noció de "complexitat" aplicada a societats estudiades per l'arqueologia, i la seva vinculació amb altres tipologies socials: "Altes Cultures", "Civilitzacions", "Societats Urbanes", "Societats Estratificades", "Societats Estatals", "Societats Desenvolupades". Es prestarà atenció a les relacions econòmiques i político-ideològiques involucrades en aquestes societats.

2. Presentar les posicions teòriques i les metodologies més utilitzades per a la recerca de les societats considerades "Civilitzacions" o "Societats Desenvolupades" en la Arqueologia Prehistòrica.

3. Presentar i analitzar alguns casos de societats àgrafes, objete de estudis desde l'Arqueologia Prehistòrica, que il·lustrin diverses condicions de reproducció de la vida social, a geografies i temps històrics diferents, per veure com ha estat generat el coneixement actual.

Competències

Arqueologia

- Contextualitzar els conceptes de la teoria arqueològica i el seu origen, i distingir els principals debats epistemològics i metodològics en les ciències socials.
- Contextualitzar i analitzar processos històrics.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar els principals mètodes, tècniques i instruments d'anàlisi en arqueologia.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les tècniques i els instruments d'anàlisi adequats als casos d'estudi.
2. Aplicar tant els coneixements com la capacitat d'anàlisi a la resolució de problemes relatius al camp d'estudi propi.
3. Avaluar críticament les fonts i els models teòrics.
4. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
5. Dominar els processos de canvi que es produeixen a la prehistòria.
6. Dominar l'estructura diacrònica general del passat.
7. Elaborar un discurs organitzat i correcte, oralment i per escrit, en la llengua corresponent.
8. Identificar el context en què s'inscriuen els processos històrics.
9. Identificar els mètodes propis de l'arqueologia i la seva relació amb l'anàlisi històrica.
10. Interpretar les fonts materials i el registre arqueològic.
11. Participar en els debats orals realitzats a l'aula de manera crítica i utilitzant el vocabulari de la disciplina.
12. Transmetre els resultats de la recerca arqueològica i comunicar conclusions, de manera clara, tant oralment com per escrit, a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Continguts

1. Conceptes i claus.

Nocions bàsiques sobre les formes socials "complexes".

- "Complexitat". Divisió del treball social, teoria de sistemes i teoria de la informació.
- "Altes Cultures". Historicisme-cultural i supremacisme històric.
- "Civilitzacions". Evolució social i "Revolució Urbana".
- "Societats estratificades". Jerarquies socials i Explotació entre Col·lectius.
- "Societats Desenvolupades". Progrés Tècnic i Creixement Econòmic.

2. Arqueologia de les dimensions econòmiques, polítiques i ideològiques de la "complexitat".

Conceptes i categories de les diverses esferes de la vida social, amb casos il·lustratius.

- Dimensions econòmiques. Excedents i acumulació. Divisió social i especialització del treball.
- Dimensions relacionals jeràrquiques entre grups. Classes socials, explotació, domini patriarcal.
- Dimensions polítiques. Centralització i Poder. Violència i coacció. Estats i altres formes polítiques.
- Dimensions ideològiques i simbòliques. Signes, comunicació, "art", escriptura. Normes i estils.
- Dimensions relacionals inter-regionals. "Sistemes-món" i relacions centre-perifèria. Desenvolupament desigual.

Metodologia

1. Classes expositives sobre els continguts enunciats en el temari. Plantejament freqüent de temes per al debat a l'aula.
2. Exposició dels treballs sobre casos concrets i debat i comentari a l'aula.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	45	1,8	5, 6, 8, 9, 11
Tipus: Supervisades			
Activitats pràctiques d'aula	15	0,6	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Avaluació

1. Un treball escrit, individual o en grup, sobre un cas d'estudi. Reevalueable.
2. Una exposició a classe dels continguts del treball sobre un cas d'estudi.
2. Assaig individual breu al voltant d'una qüestió referida als temes desenvolupats a classe.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assaig individual	25	10	0,4	2, 3, 4, 7, 12
Exposició pública i debat	25	20	0,8	3, 7, 11, 12
Treball temàtic escrit	50	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Bibliografia

Bibliografia bàsica

CASTRO-MARTINEZ, P.V., GILI, S., LULL, V., MICÓ, R., RIHUETE, C., RISCH, R. i SANAHUJA YLL, Mª E. (2001), "Teoría de la producción de la vida social. Un análisis de los mecanismos de explotación en el sudeste peninsular", *Astigi Vetus*, 1, pp. 13-54.

CASTRO-MARTÍNEZ, P.V., ESCORIZA-MATEU, T., SANAHUJA YLL, M.E. (2006), *Contra la Falsificación del Pasado Prehistórico*, Instituto de la Mujer, Madrid.

CASTRO-MARTINEZ, P.V.; ESCORIZA MATEU, T. (2014), "Por una Arqueología Social, contra las Manipulaciones Convenientes", *Arkeogazte. Revista de Arqueología*, 4: 25-42.

CHAPMAN, R. W. (2010), *Arqueologías de la complejidad*. Bellaterra, Barcelona.

CHILDE, V. G. (1950), "The Urban Revolution", *Town Planning Review*, 21 (1), pp. 3-17.

CHILDE, V. G. (1954 [1936]), *Los orígenes de la civilización*. Fondo de Cultura Económica, México (2ª edición).

FLANNERY, K. (1975), *La evolución cultural de las civilizaciones*. Anagrama, Barcelona. Original (1972), "The Cultural Evolution of Civilizations", *Annual Review of Ecology and Systematics* 3, pp. 399-426.

LULL, V. i MICÓ, R. (2007), *Arqueología del origen del Estado: las teorías*. Edicions Bellaterra, Barcelona.

FRIED, M. (1985 [1960]), "Sobre la evolución de la estratificación social y del Estado", en Llobera, J. R. (ed.), *Antropología Política*. Anagrama, Barcelona, pp. 133-154.

GUIDI, A. (2000), *Preistoria della complessità sociale*. Editori Laterza, Bari.

MARX, K. (1989 [1857]), "Introducción" a las *Grundrisse*". Anexo en *Contribución a la crítica de la economía política*. Progreso, Moscú.

RENFREW, C. i BAHN, P., (1993), *Arqueología. Teorías, Métodos y Práctica*. Akal, Madrid.

SERVICE, E. (1984 [1975]), *Los orígenes del Estado y de la civilización. El proceso de la evolución cultural*. Alianza Universidad, Madrid.

TAINTER, J. (2003), *The Collapse of Complex Societies*, Cambridge University Press, Cambridge.